

PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR PWLLHELI 12/10/21

PRESENOLDEB:

Cyngor Gwynedd: Y Cyngorwyr Hefin Underwood a Gareth Thomas

Aelodau Cyfetholedig: Stephen Tudor (Cynrychioli Clwb Hwyllo Pwllheli), Michael Sol Owen (Cynrychioli Plas Heli), Wil Partington (Cynrychioli Cymdeithas Masnachwyr Morwrol Pwllheli), Alwyn Roberts (Cynrychioli Sefydliad y Bad Achub Pwllheli) a Jenny Moss (Cymdeithas Deiliaid Angorfeydd Marina Pwllheli)

Eraill yn bresennol: Barry Davies (Rheolwr Gwasanaeth Morwrol), William S Williams (Rheolwr Hafan), Llŷr B Jones (Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymuned), Einir Rh Davies (Gwasanaethau Democratiaeth) ac Alaw Hughes (Cyfieithydd).

1. ETHOL CADEIRYDD

PENDERFYNWYD Ethol y Cynghorydd Hefin Underwood yn Gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2021/22.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD Ethol y Cynghorydd Peter Read yn Is-gadeirydd y Pwyllgor hwn am y flwyddyn 2021/22 yn ei absenoldeb.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Y Cynghorydd Peter Read

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. MATER BRYD

Nid oedd unrhyw fater bryd oedd angen trafodaeth yn y cyfarfod, ond nodwyd dymuniad rhai aelodau o'r Pwyllgor i gael sgwrs gyda'r Rheolwr Gwasanaeth Morwrol i drafod materion yn ymwneud a Harbwr Pwllheli yn ei gyfarwydd

6. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod y Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 16 Mawrth, 2021 fel rhai cywir.

7. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLI YR HARBWR

Atgoffwyd Aelodau'r Pwyllgor mai pwrpas y Pwyllgor oedd rhoi cyfle i godi pryderon a'i bod yn bwysig cael cyfraniadau yr holl randdeiliaid. Yn sgil hyn, nodwyd y pryder bod nifer o aelodau y Pwyllgor yn absennol.

Cyrff Allanol

Atgoffwyd Aelodau y Pwyllgor hefyd bod angen iddynt gyflwyno cofnodion eu cyfarfodydd, ynghyd a chopi o'u cyfansoddiad, er mwyn cwrdd â'r rheolau, a sicrhau bod y rhestr cynrychiolwyr yn gywir a chyfredol.

Cod Diogelwch Harbwr

Cyfeiriodd y Rheolwr Gwasanaeth Morwrol at y papur roedd wedi ei gylchreded ynglŷn â Chod Diogelwch Harbwr, gan nodi fod y papur y rhoi sicrwydd bod rhanddeiliaid yn cydymffurfio a'r Cod, a chyfeiriodd at y cyfle sydd wedi codi i Aelodau y Pwyllgor fwydo i mewn i'r ymateb. Cadarnhaodd bod dau archwiliad wedi ei wneud gan Asiantaeth Gwylwyr y Glannau a bod yr asesiadau risg yn eu lle ac mewn trefn.

Adolygiad Strategol o Hafan a Harbwr

Cadarnhawyd bod Grŵp Gwaith wedi ei sefydlu er mwyn gallu trafod yr Hafan a Harbwr gyda busnesau lleol a chytuno ar y ffordd ymlaen, gan fod Pwllheli yn uned hollol bwysig. Cadarnhawyd mai y nod yw cael Prif Gynllun ar gyfer y dyfodol, i gynnwys strwythur yr Hafan a Harbwr Pwllheli.

Adolygiad o waith 2019

Rhoddodd y Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymuned ddiweddariad gan nodi fod y Rhaglen wedi bod ar oediad a materion eraill wedi cymryd blaenoriaeth, ond bod angen ail-afael yn y rhaglen nawr. Cadarnhaodd bod mesurau tymor byr wedi eu hadnabod i gynnwys

- Strwythur Mewnol Hafan a Harbwr, yn sgil ymddeoliad Rheolwr Cynorthwyol yr Hafan
- Materion eiddo, cyfreithiol, ariannol sydd o dan reolaeth yr Hafan ac yr Harbwr
- Comisiynu Prif Gynllun i adnabod y weledigaeth
- Strategaeth Carthu ac Ymdrin â'r gwaddod
- Paratoi Strategaeth Buddsoddi yr Hafan a Harbwr ar gyfer y tymor byr, hir a chanolig

Cadarnhawyd y bydd diweddariad ar gael yn y cyfarfod nesaf.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn ag amseriad newid mewn rheolaeth, cadarnhawyd ei bod yn hynod bwysig bod y gwasanaeth yn parhau ac nad oes unrhyw newid i'r gwasanaeth, ac mai newidiadau gweinyddol y byddent er mwyn gwella y gwasanaeth. Nodwyd nad oedd swydd Rheolwr Cynorthwyol yr Hafan wedi ei llenwi. Y weledigaeth yw y byddai rhywun wedi ei benodi i'r swydd Rheolwr Masnachol a Busnes Harbwr Pwllheli a bod y swyddog newydd yn y swydd erbyn Mawrth 2022. Cadarnhawyd bod yr amser wedi dod i gymryd golwg strategol ar Hafan a Harbwr a symud ymlaen i gynnig gwell gwasanaeth.

Holiwyd a oedd cynlluniau ar gyfer yr Hen Glwb Hwyllo a chadarnhawyd bod yr adeilad o dan Reolaeth Plas Heli a'r gobaith fyddai cydweithio gyda Phlas Heli gydag unrhyw gynllun. Ategwyd yr angen i drafod cyn gynted â phosib, a chadarnhawyd fod y Clwb Hwyllo wedi gosod 'Portacabin' ar y safle ar gyfer defnydd Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr a defnydd i blant ar gyfer gwersi 1 i 1, ai fod wedi bod yn adnodd defnyddiol yn sgil cau Canolfan Frondeg. Cadarnhawyd y dymuniad hir dymor i'w weld yn cael defnydd fyddai a chyswllt morwrol.

Ymgyrch Carthu

Cadarnhawyd bod yr ymgyrch carthu wedi oedi oherwydd y sefyllfa Covid. Cadarnhawyd ei bod yn parhau i fod yn fwrriad i garthu ceg yr harbwr tua mis Ebrill 2022. Mae pryder yn parhau ynglŷn â lleihad y defnydd allai gael ei garthu allan o geg yr Harbwr mewn cyfnod byr oherwydd y llanw.

Cadarnhawyd y bydd cwmni Royal Small yn carthu Doc Fictoria tan ddiwedd Hydref/dechrau Tachwedd ac yna ym Mhwillheli yr ail wythnos o Dachwedd. Bydd gwaith

yn cael ei wneud ar garthu y sianel, asesu llaid yn y pontŵn a capasiti a'r bwnd distyllu. Cadarnhawyd eu bod wedi treialu defnyddio carthwr yn agosach i geg yr harbwr, ond bod cwprwl o broblemau wedi codi, megis cerrig mawr wedi dod i mewn. Fe fydd treialon yn cael ei gwneud ar garthu rhan o'r sianel drwy arllwys y tywod yn ardal y domen dywod ger Craig yr Imbill.

Cafwyd trafodaeth ar ddulliau eraill o garthu, megis ei roi mewn bagiau i'w sychu a'i ddanfôn o'r safle mewn lori, ond cadarnhawyd ei bod yn anodd gwaredu y llaid ac y bydd hyn yn broblem hir dymor. Cadarnhawyd y bydd y cytundeb gyda Jones Brothers ar gyfer gwaith ar geg yr Harbwr yn parhau flwyddyn nesaf. Nodwyd y bydd y gwaith carthu gan ddefnyddio sugnydd wedi ei gwblhau erbyn canol Rhagfyr pe na fyddai yna gyfyngiadau Covid pellach, ac yn sgil hyn y bydd arolwg hydrograffeg y cael ei gynnal i fesur llwyddiant ac y bydd yr ymgrych nesaf o gwmpas y pontŵn yn cael ei wneud tua Gwanwyn 2023.

Mewn ymateb i'r uchod, tynnwyd sylw at y banc o dywod sydd yn erbyn Iard Gychod Llyn Marine lle nad oes llawer o ddŵr, a holiwyd a yw yn cael sylw? Cadarnhaodd y Rheolwr Gwasanaeth Morwrol bod yr Uned Forwrol wedi adnabod ardaloedd i'w targedu ble mae y sianel yn dod yn ôl yn ddyfnach.

Cwestiynwyd a oedd gwahaniaeth i'w weld gyda Morglawdd Y Crud. Mewn ymateb adroddwyd bod yna debygrwydd bod yna bar tywod yn cael ei greu yn dilyn y gwaith. Cadarnhawyd bod y morglawdd newydd llawer cryfach na'r morglawdd blaenorol, ac awgrymwyd efallai y byddai modd gwneud arolwg topograffig i fesur maint y tywod sydd yn disgyn i'r dwyrain o'r morglawdd. Cadarnhawyd hefyd yn dilyn arolwg lluniau o'r awyr fod yna newid yng ngheg yr harbwr.

Yn sgil y cadarnhad o'r gwaith bydd Jones Brothers yn ei wneud ar geg yr afon, gan y bydd rhan o'r cynllun ym mynd mor bell â phosib, nodwyd bod eisiau creu bwced i adael y tywod ddisgyn iddo fel na fydd yn cael ei gario i fewn i'r harbwr. Awgrymwyd y byddai yr asesiadau priodol yn dangos beth sydd yn bosib.

Diolchwyd am gael golwg ar yr arolygon hydrograffeg. Cadarnhawyd y bydd angen symud y cychod pe byddai modd carthu oddi amgylch y pontwn ac nad yw hyn yn broblem, er ei bod yn bosib carthu yr ardal rhwng y prif pontwn heb symud cychod os bydd angen.

Materion Ariannol

Yn anffodus, nid oedd y wybodaeth ariannol wedi ei rannu ymlaen llaw, ond rhagwelwyd y bydd £259,121 yn cael ei ddanfôn i'r gronfa. Adroddwyd bod y Gwasanaeth yn rhagweld gwariant yn yr harbwr yn £18,666 llai wariant. Cadarnhawyd er bod y sefyllfa yn edrych yn iach, bod hanner y flwyddyn dal i ddod.

Ffioedd a Thaliadau

Cyfeiriwyd at y sefyllfa o ran codiadau mewn pris nwy a thrydan, a'r angen i gadw llygaid ar y sefyllfa. Nodwyd yr angen i fod yn ofalus a chadw mewn cof yr angen am arian tuag at gostau ychwanegol posib.

O ran ffioedd a thaliadau ar gyfer y flwyddyn nesaf, cadarnhawyd bod angen trafod ymhellach sut i symud y mater yn ei flaen. Cadarnhawyd bod unrhyw gynnydd mewn cost yn effeithio ar gadw cwsmeriaid a denu cwsmeriaid newydd. Nodwyd y gobaith o gadw unrhyw gynnydd mewn ffioedd cyn ised â phosib a bydd modd rhoi ystyriaeth well pan fydd y ffigwr chwyddiant ar gael.

Yn dilyn yr uchod, nodwyd ymhellach

- Bod y ffigyrau angorfeydd yn llawer gwell na'r disgwyl, ond bod rhaid gwneud ymdrech nerthol i gadw cymaint o'r incwm hwn a phosib yn Harbwr a Hafan

- Mae newid mewn rheolaeth ar y gweill flwyddyn nesaf o ran TAW ar ddod a chychod yn ôl i'r Wlad hon, cyfeiriwyd ato fel difidend Brexit, a holiwyd am wybodaeth bellach.
- Gyda phrisiau tanwydd yn cynyddu efallai byddai modd cynnwys paneli solar yn yr Hafan fel gôl tymor hir yn y Prif Gynllun

Cadarnhaodd y Rheolwr Gwasanaethau Morwrol bydd materion TAW yn cael effaith, megis costau uwch a chadarnhaodd yr angen i drafod ymhellach gydag arbenigwyr TAW y Cyngor Croesawyd y cysyniad o fonws teyrngarwch.

Adroddiad Rheolwr Hafan Trinity House

Cadarnhawyd bod ymchwiliad wedi ei wneud gan Trinity House a bod popeth yn dderbyniol, ac nad oedd Rhybudd i Forwyr yn gyfredol ar hyn o bryd.

Cei Tanwydd

Cadarnhawyd bod gwerthiant petrol ar gynnydd sylweddol, gyda y drefn hunanwasanaeth cei tanwydd wedi bod yn wych. Cadarnhawyd bod gwaith yn mynd rhagddo i edrych ar y sefyllfa disel yn sgil y newidiadau, ond nad oedd mwy o wybodaeth wedi dod i law gan CaT EM, ond rhaid cadw mewn cof efallai y bydd yn dod i ben Ebrill 2022.

O ran y sefyllfa petrol, cadarnhawyd bod mwy o stoc, gyda E10 yn ddo, a chadarnhawyd bod rhybudd wedi ei gyflwyno i berchenogion cychod o'r angen i fod yn ofalus. Cadarnhawyd hefyd bod un o'r pypiau yn ddeg oed a bod cynlluniau ar y gweill i'w newid yn fuan iawn yn 2022.

Cofrestru Cychod

Mae y drefn o gofrestru cychod ar lein yn gweithio yn dda ac yn arbed llawer o waith papur.

Llithrfa

Cadarnhawyd bod cynnydd wedi bod o'r flwyddyn 2019, oedd yn 299 o breswylwyr blynyddol i 378 yn 2020. Yn ychwanegol, bu nifer y cychod ymwelwyr yn dda iawn hefyd. Mynegwyd pryder a siom enfawr fod cwmnïau Parcio a Lansio ddim yn cydymffurfio a rheoliadau'r harbwr a rheoliadau'r Cyngor mewn perthynas â chofrestru cychod a Badau Dwr Personol. Yn ystod y tymor roedd nifer fawr o gychod a Badau Dwr Personol yn cael ei lansio heb fod y llestr wedi cofrestru gyda'r Cyngor. Roedd agwedd y rhai a oedd yn lansio'r cychod yn negyddol tuag at staff ac nid oedd hyn yn dderbyniol. Ar gyfer 2022 fe fydd y Cyngor yn codi'r ffi ac yn cryfhau diogelwch ar y safle drwy osod rhwystr ar y fynedfa a drwy benodi swyddog gyda chyfrifoldeb am sicrhau bod pob cwch a ddefnyddir harbwr Pwllheli wedi cofrestru gyda'r Cyngor.

Storio Cychod

Cyfeiriwyd at y prinder lle ar y lan ar gyfer storio cychod, ond bod y cynnig cyntaf yn cael ei roi i'r deiliaid angorfa blynyddol yr Hafan a Harbwr Allanol i storio cychod ar y lan, a nodwyd bod hwn yn gweithio yn dda ac yn cael ei werthfawrogi.

Staffio

Yn dilyn colli aelod o staff yn ystod yr haf, hysbyswyd y swydd dymhorol ond ni fu i'r hysbyseb dderbyn nifer o ymgeiswyr. Tra bod un o'r cymhorthion tymhorol eisoes wedi gadael canol yr haf, mae dau wedi parhau i weithio yn yr Hafan drwy gydol y tymor a rhagwelir y byddent yn cael eu cadw ymlaen dros y gaeaf.

Yn dilyn y diweddariad ymatebwyd fel a ganlyn :

- Roedd y rhanddeiliaid yn falch o weld y diffibiwlwr yn ei le
- Mae Plas Heli wedi gweld twf yn y niferoedd sydd yn gwneud ymholiadau, a nodwyd bod y sistem gyfrifiadurol i gymryd archebion mewn lle, a bo cydweithio da gyda yr Hafan.
- Mae pryder am y llithrfa a llawer yn anwybyddu y rheoliadau a'r rheolaeth

Ychwanegodd y Rheolwr Gwasanaethau Morwrol at yr adroddiad gan ddiolch i staff yr Hafan. Cadarnhawyd bod y sustem ddiogelwch wedi ei newid, tra bod trafodaeth ar y gweill gyda Phlas Heli i drafod materion parcio ac o bosib gosod rhwystrau electroneg.

Adroddiad Ffioedd a Thaliadau Parcio a Lansio

Adroddwyd ar faterion ffioedd a thaliadau, a dwy flynedd yn ôl, sylweddolwyd bod y ffi ddim yn gyfraniad teg o gwbl. Yn dilyn cefnogaeth y Pwyllgor i'r adroddiad ar ffioedd, nodwyd bod trafodaethau wedi eu cynnal gydag Aelodau Cyngor Gwynedd, ynglŷn â thalu llai ar y sicrwydd bod pob cwmni cwch yn sicrhau bod pawb yn cofrestru cychod.

Adroddwyd nad oedd unrhyw gydweithrediad o gwbl wedi digwydd, gyda y drefn gofrestru yn cael ei hanwybyddu, a sgil-ffaith hyn oedd ei bod yn amhosib adrodd ar berchnogaeth cychod. Nodwyd yr angen felly nawr i ail-edrych ar y trefniadau, ac mai un o'r opsiynau fyddai cynyddu y ffi yn sylweddol neu osod rhwystr ar ben yr Hafan. Tynnwyd sylw y Pwyllgor at yr hyn oedd fod i ddigwydd o'i gymharu â'r hyn a fu ddigwydd. Atgyfnerthwyd y sylw gan nodi fod agwedd hyll tuag at staff gan rai at barcio a lansio a'r siomedigaeth o amgylch hyn, yn enwedig gan fo cytundeb wedi ei wneud a chadarnhawyd bod yn rhaid cymryd y camau priodol. Nodwyd y teimlad mai yr un cwsmeriaid sydd yn creu problemau parcio, gan barcio ar balmentydd ac ardaloedd gwyrdd. Gresynwyd nad oedd presenoldeb yn y cyfarfod o Barcio a Lansio. Nodwyd mai yn Llithrfa Hafan Pwllheli mae y problem ac nid yn yr Harbwr Allanol.

O ran y parcio, cadarnhawyd bod modd parcio 300 o gychod rhwng 5 cwmni a bod gan bob cwmni eu compound ond bod dim lle yn y compound oherwydd y gofyn. Nodwyd y dylai fod gan y cwmnïau le parcio cerbydau ei hunain a nodwyd bod yn rhaid i neges i'r perwyl hwn gael ei rhannu ac yna adrodd yn ôl i'r Pwyllgor hwn.

O ran y ffi, cadarnhawyd ei fod yn sylweddol isel wrth gymharu ag eraill gydag unigolyn preifat yn talu £150 y tymor. Nodwyd yr angen i sicrhau bod cychod wedi eu cofrestru gan ei bod yn sefyllfa annheg ar staff.

Cadarnhawyd bod Plas Heli yn awyddus i gydweithio gyda y Cyngor, ond bod unrhyw ateb i'r sefyllfa parcio angen dod gan yr holl randdeiliaid. Efallai bydd modd dod i gytundeb gyda Phlas Heli gan y byddai unrhyw incwm i Blas Heli yn dderbyniol. Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Morwrol bod cwmnïau yn ymwybodol o'r teimladau a bod pryder wedi ei ddatgan.

Ymgynghoriaeth ar y Defnydd o Fadau Dwr

Cyfeiriwyd at yr ymgynghoriaeth oedd eisoes wedi ei rannu a nodwyd y byddai y Rheolwr Gwasanaethau Morwrol yn gwerthfawrogi sylwadau neu farn neu argymhelliad aelodau y Pwyllgor erbyn y dyddiad cau 1/11. Cadarnhawyd mai Opsiwn 3 oedd argymhelliad y llywodraeth.

Teimlad y Pwyllgor oedd bod is-ddeddfau digonol ar gael ai fod o bosib ddim yn gwneud fawr o wahaniaeth, er bod y cysyniad o gryfhau y rheoliadau yn cael ei gefnogi.

Cadarnhawyd bod rhai rhanddeiliaid wedi gofyn am farn eraill, a rhai am wneud sylwadau unigol. Diolchwyd am gefnogaeth y Pwyllgor ac atgoffwyd pawb i gysylltu os oes mater yn codi rhwng cyfarfodydd.

PENDERFYNWYD :

(1) Nodi a derbyn yr adroddiad.

(2) Ymateb fel a ganlyn i bapur ymgynghori'r Adran Drafnidiaeth "Strengthening enforcement of the dangerous use of recreational and personal watercraft" :

- i. Bod y pwyllgor hwn yn cefnogi opsiwn 3, sef llunio deddfwriaeth dan Adran 112 o Ddeddf Diogelwch Rheilffyrdd a Thrafnidiaeth 2003 i ymestyn darpariaethau perthnasol

Deddf Llongau Masnach 1995, a rheoliadau perthnasol, i gynnwys Badau Dŵr Hamdden a Badau Dwr Personol.

- ii. Pwysleisio pwysigrwydd sicrhau hyfforddiant i ddefnyddwyr a galw am godi'r terfyn oedran ar gyfer gyrru Badau Dŵr Hamdden a Badau Dwr Personol

(3) Hysbysu defnyddwyr Llithrfa yr Hafan am yr angen i sicrhau bod pob Cwch Hamdden a Bad Dwr Personol wedi cofrestru gyda Chyngor Gwynedd cyn lansio. Roedd hyn yn sgil pryderon a godwyd am y defnydd presennol.

Unrhyw Fater Arall

- Hysbyswyd y Pwyllgor am ddigwyddiad mawr gan RWE Cymru a'r cyfle ddaw i ddangos beth sydd gan Ogledd Cymru i'w gynnig a'r dymuniad i'w wneud yn brofiad gwerth chweil.
- Adroddwyd bod cwt newydd y Bad Achub yn siapio a bod y Cwch ar waith. Nodwyd hefyd bod chwe aelod arall wedi ei recriwtio i'r tîm.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniadau gwerthfawr.

8. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nodwyd y bydd y cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 15 Mawrth 2022 am 6.00 pm

Dechreuodd y cyfarfod am 6.00 pm a daeth i ben am 7.50 pm.

CADEIRYDD